

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Навчально-методичного центру цивільного
захисту та безпеки життєдіяльності
Івано-Франківської області
Протокол № 5 від 18.11.2016р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

Тема: Дії пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

Навчальна мета:

- закріплення знання слухачами функціональних обов'язків особового складу пункту видачі;
- вивчення порядку дій підчас розгортання та роботи пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту;
- формування вмінь та навичок необхідних особовому складу пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту під час виконання завдань за призначенням.

Укладач: Павелко А.Й. – начальник циклу практичної підготовки обласних та міста Івано-Франківська курсів удосконалення керівних кадрів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, підполковник служби цивільного захисту.

Дидактичне забезпечення:

- 1) план проведення заняття;
- 2) методична розробка;
- 3) робоча технологічна карта начальника пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту;
- 4) навчальна література.

Місце проведення: місце де планується розгортання пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

Матеріально-технічне забезпечення:

- 1) зошити або окремі аркуші паперу, формату А4;
- 2) лінійки 20-30 см;
- 3) кравецькі метри (вимірювальні стрічки);
- 4) протигази ГП-5 (ГП-5М), ГП-7 (ГП-7ВМ) в ящиках;
- 5) інструменти відповідно до таблицю оснащення пункту;
- 6) меблі відповідно до таблицю оснащення пункту.

Навчальні питання та розрахунок часу

№ з/п	Навчальні питання	Час, хв.	Метод проведення
I	Організаційна частина	5	
II	Основна частина	80	
	Вступ	5	
1.	Порядок дій під час розгортання пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту	40	Ділова гра, ситуаційний аналіз (ситуація-вправа)
2.	Порядок дій під час видачі засобів радіаційного та хімічного захисту	35	Ділова гра, рольова гра, метод вправ
III	Завершальна частина, висновки, відповіді на запитання	5	Розповідь, обговорення

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ

Починаються заняття з перевірки наявності слухачів, їх підготовки до заняття. Оголошується тема, навчальна мета та навчальні питання.

Після цього відпрацьовуються навчальні питання.

Перше питання відпрацьовується як перший етап організаційно-ділової гри «Дії пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту». Слухачі відтворюють дії під час отримання завдання, його з'ясування, оцінка обстановки, розрахунок часу, прийняття рішення та доведення завдань до особового складу, рекогносцировка місця розгортання пункту та визначення робочих місць ланок пункту. Проводять практичне розгортання пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту, обладнання та оснащення його робочих місць.

Друге питання вивчається під час проведення другого етапу гри. Відпрацьовуються дії щодо підготовки засобів до видачі, визначення розмірів, підбору засобів індивідуального захисту за розмірами. Організація управління та взаємодії. Доповідь про виконання завдання.

Завершуючи заняття необхідно провести розбір заняття та його обговорення, де узагальнюються знання і навички, отримані слухачами під час навчання.

Викладач має нагадати тему, навчальну мету та питання, які відпрацьовувались, відповісти на запитання слухачів та провести оцінювання виконаних слухачами завдань.

ХІД ТА ЗМІСТ ЗАНЯТТЯ

ВСТУП

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України однією із складових радіаційного та хімічного захисту населення і територій є використання засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю формуваннями та спеціалізованими службами цивільного захисту, які беруть участь у проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасінні пожеж в осередках ураження радіаційно і хімічно небезпечних об'єктів та населення, яке проживає у зонах небезпечного забруднення.

Для цього проводиться завчасне накопичення і підтриманням у готовності засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю.

У разі застосування ядерної та інших видів зброї масового знищення проти України в умовах воєнного стану або у разі виникнення надзвичайної ситуації на радіаційно та хімічно небезпечних об'єктах господарювання в умовах мирного стану населення і особовий склад формувань цивільного захисту забезпечуються засобами радіаційного та хімічного захисту.

З метою своєчасної видачі засобів радіаційного та хімічного захисту населенню та особовому складу формувань цивільного захисту, центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання створюють пункти видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

Виходячи з вищенаведеного необхідним є навчання керівників пунктів видачі засобів радіаційного та хімічного захисту шляхом відпрацювання відповідних навчальних завдань.

1. ПОРЯДОК ДІЙ ПІД ЧАС РОЗГОРТАННЯ ПУНКТУ ВИДАЧІ ЗАСОБІВ РАДІАЦІЙНОГО ТА ХІМІЧНОГО ЗАХИСТУ.

НАВЧАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 1: Розгорнути пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту для непрацюючого населення (територіальних формувань цивільного захисту).

Вихідна обстановка:

У зв'язку із введенням режиму підвищеної готовності та загрози виникнення надзвичайних ситуацій на хімічно небезпечних об'єктах з викидом (випуском) небезпечних хімічних речовин головою обласної державної адміністрації віддано розпорядження на видачу засобів радіаційного та хімічного захисту.

Особовий склад пункту видачі прибув в установу на базі якої розгортається даний пункт.

За командою «Пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту – розгорнути!» слухачі розгортають відповідно до схеми пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту та стають на свої робочі місця.

Розгортання пункту видачі завершується доповіддю керівника (начальника) пункту керівникові заняття про готовність пункту до приймання засобів радіаційного та хімічного захисту.

Керівником заняття та педагогічними працівниками, які проводять дане заняття здійснюється перевірка правильності розгортання пункту видачі та надаються методичні рекомендації щодо усунення виявлених недоліків.

Слухачі усувають виявлені недоліки.

Керівник (начальник) пункту доповідає керівникові заняття про усунення виявлених недоліків та готовність пункту до приймання засобів радіаційного та хімічного захисту.

Нормативи із відпрацювання спеціальних вправ наведені у Додатку

2. ПОРЯДОК ДІЙ ПІД ЧАС ВИДАЧІ ЗАСОБІВ

НАВЧАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 2: Провести видачу засобів радіаційного та хімічного захисту.

За командою «До видачі засобів – приступити!» слухачі проводять видачу протигазів статистам.

Педагогічні працівники спостерігають за діями слухачів, та у разі потреби, коригують їхні дії.

Статисти проходять через весь цикл роботи пункту видачі.

Проведення другого етапу завершається після досягнення правильності дій слухачів.

Проводиться другий етап гри. Слухачі відпрацьовують дії щодо підготовки засобів до видачі, визначення розмірів, підбору засобів індивідуального захисту за розмірами, організація управління та взаємодії.

Виконання завдання завершується доповіддю начальника пункту видачі.

Нормативи із відпрацювання спеціальних вправ наведені у Додатку

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

Яким чином здійснюється видача населенню засобів радіаційного та хімічного захисту?

Які бувають пункти видачі засобів радіаційного та хімічного захисту?

Яка чисельність об'єктового пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту?

З якою метою здійснюється підбір засобів індивідуального захисту?

Яка пропускна спроможність одного об'єктового пункту видачі РХЗ?

Який документ розробляється для розподілу і видачі засобів РХЗ?

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс Цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2015р. № 469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013р. № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013р. № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2013р. № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002р. № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю».
9. Наказ МНС України від 16.12.2002р. № 330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту».
10. Наказ МНС України від 02.02.2005 № 59 «Про затвердження Порядку видачі непрацюючому населенню засобів індивідуального захисту органів дихання від бойових отруйних речовин», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.08.2002 за № 708/6996.
11. Наказ МНС України від 15.08.2007р. № 557 «Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях».
12. Наказ МНС України від 17.06.2010р. № 472 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного та хімічного захисту».
13. Стандарт МНС України СОУ МНС 75.2-00013528-002:2010 «Безпека у надзвичайних ситуаціях. Фільтрувальні засоби індивідуального захисту органів дихання населення у надзвичайних ситуаціях. Класифікація й загальні технічні вимоги».

14. Стандарт МНС України СОУ МНС 75.2-00013528-005:2011 «Безпека у надзвичайних ситуаціях. Комплекти засобів індивідуального захисту рятувальників. Класифікація й загальні вимоги».
15. Довідник рятувальника на випадок виникнення надзвичайних ситуацій з небезпечними хімічними речовинами. / за загальною редакцією В.І. Балоги – Львів: СПОЛОМ, 2012. – 710 с.
16. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.5. Небезпечні хімічні речовини та заходи захисту від них. / за загальною редакцією В.В. Могильниченка. – К.: КІМ, 2010. – 472 с.
17. Організація роботи пунктів видачі населенню і особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного та хімічного захисту: Методичний посібник. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2012. – 46 с.
18. Посібник сержанта військ радіаційного, хімічного та біологічного захисту. (Навчальний посібник) – Харків: ХІТВ, 2004. – 305 с.
19. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 487 с.

Додаток

Нормативи виконання спеціальних вправ.

Умови виконання нормативів	Оцінка			Помилки, які знижують оцінку на 1 бал	Помилки, за які виставляється оцінка «незадовільно»
	Відмінно	Добре	Задовільно		
ЗАГАЛЬНІ НОРМАТИВИ					
Норматив № 1. Збір працівників за сигналом «Оголошено збір!».					
Транспорт і табельне майно знаходяться у місцях постійного зберігання. Час на збори:				Відсутні більше 10% працівників	1. Відсутні більше 30 % працівників. 2. Збір працівників перевищив планові показники більше ніж на 10 %.
А) в робочий час	Раніше планового часу на 10%	Час плановий	Пізніше планового часу не більше ніж на 10%		
Б) в неробочий час	Раніше планового часу на 10%	Час плановий	Пізніше планового часу не більше ніж на 10%		
Норматив № 2. Визначення розміру лицьової частини протигазу. Визначення росту шолом-маски і підготовка протигазу до роботи.					
Працівник стоїть перед столом, на якому розкладені шолом-маска ГП-5 (або ГП-7), фільтропоглинаючі коробки, сантиметрова стрічка (кравецький метр), таблиця визначення	1 хв	1 хв 30 с	2 хв	Порушено послідовність операцій	1. Неправильно підібраний ріст шолом-маски.

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області
 Методична розробка. Дії пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

<p>росту шолом-маски. За командою керівника працівник відпрацьовує норматив в наступній послідовності: 1. Вимірює свою голову, визначає розмір і вибирає шолом-маску. 2. Після огляду пригвинчує коробку до шолом-маски.</p>					<p>2. Після складання протигаз не випробуваний на герметичність.</p>
<p>Норматив № 3. Надягання фільтруючого протигазу.</p>					
<p>Працівники знаходяться в навчальному містечку (підготовленому навчальному місці у навчальному класі). Протигази в «похідному положенні». Керівник заняття подає команду «Гази!» Працівники надягають протигази.</p>	<p>10 с</p>	<p>11 с</p>	<p>12 с</p>	<p>1. При надяганні протигазу, якого навчають не закрив очі і не затаїв дихання 2. Після надягання протигазу, працівник не зробив різкий видих. 3. Шолом-маска надіта так, що окуляри не доводяться проти очей.</p>	<p>1. Шолом-маска надіта з перекосом, при якому зовнішнє повітря може проникнути під шолом-маску. 2. При надяганні порвана шолом-маска.</p>
<p>Норматив № 4. Надягання респіратора</p>					
<p>Працівники знаходяться в навчальному містечку (Підготовленому навчальному місці у навчальному класі). Респіратори в сумках. Керівник заняття подає команду «Респіратори надіти!» Працівники надягають протигази.</p>	<p>8 с</p>	<p>9 с</p>	<p>10 с</p>	<p>1. Неправильно підігнаний респіратор. 2. Немає щільності прилягання респіратора до обличчя.</p>	<p>При надяганні респіратора порвана тасьма чи допущені інші пошкодження респіратора, що виключають його</p>

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області
Методична розробка. Дії пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

					використання.
Норматив № 5. Виготовлення і надягання ватно-марлевої пов'язки					
Працівники знаходяться за столами, на яких розкладений матеріал для виготовлення пов'язок. За командою «Ватно-марлеві пов'язки виготовити і надягти!» працівники виготовляють пов'язки і по мірі готовності надягають їх. Фіксується час кожного учасника.	2 хв	2 хв 30 с	3 хв	Пов'язка слабо закріплена.	1. Неправильно виготовлена пов'язка. 2. Неправильно одягнута пов'язка.
Норматив № 6. Надягання протигазу на дитину.					
Група вишикувана у дві шеренги в потилицю один одному. Для задньої шеренги (дорослих) подається команда «Гази!», за якою працівники надягають особисті протигази. За командою «Протигаз на дитину надіти!» працівники надягають протигази на дітей. Час зараховується від моменту подачі команди «Протигаз на дитину надіти!»	16 с	17 с	18 с	Лицева частина протигазу одягнута так, що окуляри не знаходяться навпроти очей (з перекосом)	1. Лицева частина протигазу одягнута з перекосом, зовнішнє повітря може проникнути під маску. 2. Неправильно підігнана шолом-маска або несправний протигаз (немає клапану видиху). 3. При надяганні лицева частина протигазу була розірвана.
СПЕЦІАЛЬНІ НОРМАТИВИ					
Норматив № 85. Розгортання пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту					
За командою «Пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту – розгорнути!» слухачі розгортають відповідно до схеми пункт видачі засобів радіаційного та хімічного захисту та стають на свої робочі місця.	4 год	5 год	6 год		Пункт не готовий до приймання чи видачі засобів радіаційного та

Розгортання пункту видачі завершується доповіддю керівника (начальника) пункту керівникові занять про готовність пункту до приймання засобів радіаційного та хімічного захисту.					хімічного захисту. Пункт оснащений майном менше ніж на 80 %.
Норматив № 115. Розгортання (встановлення) намету табірною солдатського					
Вправу виконують 4 особи. Навет упакований і розташований біля спеціально обладнаного наметового гнізда. За командою: встановити намет на наметове гніздо, закріпити і натягнути його за допомогою кутових стійок. Початок: подано команду «Намет встановити». Закінчення: доповідь «Готовий».	4 хв	6 хв	8 хв	1. Неправильно обрано місце розгортання. 2. Слабо натягнуті розтяжки. 3. Навет встановлено з перекосом.	У ході розкладання намет чи його розтяжки були пошкоджені.
Норматив № 116. Згорання намету табірною солдатського					
Навет розгорнутий. Особовий склад вишикуваний за 2 м від намету. За командою: згорнути намет та укласти його. Початок: подано команду «Намет згорнути». Закінчення: доповідь «Готовий»	3 хв	5 хв	7 хв		
Норматив № 117. Розгортання (встановлення) намету					
Навет упакований і розташований на завчасно підготовленому майданчику. Особовий склад вишикуваний за 2 м від майданчика. За командою: встановити зовнішній і внутрішній намети, навісити утеплювач, встановити рами і підрамники, встановити печі. Початок: подано команду «Навет встановити». Закінчення: доповідь «Готовий».				1. Порушено послідовність встановлення намету. 2. Не закріплено внутрішній намет і стінки утеплювання. 3. Допущено падіння намету при	Навет встановлений неправильно і для усунення помилок його необхідно знову згорнути і розгорнути
санітарно-технічний уніфікований (далі - УСТ-56) 4 особи	22 хв	25 хв	28 хв		

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області
 Методична розробка. Дії пункту видачі засобів радіаційного та хімічного захисту.

6 осіб санітарно-барачний уніфікований (далі - УСБ-56)	18 хв	20 хв	22 хв	його встановленні.	
6 осіб	30 хв	35 хв	39 хв		
8 осіб	20 х	22 хв	24 хв		
Норматив № 118. Згорання намету					
Намет розгорнутий. Особовий склад вишикуваний за 2 м від намету. За командою: зняти рами, підрамники, утеплювач, зовнішній і внутрішній намети, такелаж, згорнути і упакувати намет у спеціальний чохол. Початок: подано команду «Намет згорнути». Закінчення: доповідь «Готовий». УСТ-56				1. Допущено падіння намету при його згортанні. 2. Порушено послідовність згортання намету.	Пошкоджено намет або приладдя до нього.
4 особи	15 хв	20 хв	24 хв		
6 осіб	6 хв	7 хв	9 хв		
УСБ-56					
6 осіб	25 хв	30 хв	34 хв		
8 осіб	8 хв	9 хв	11 хв		